

Особливості підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до роботи у сучасних оздоровчих центрах

Погонцева О.В.

Запорізький національний університет

Анотації:

Визначено особливостей підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації у сучасних оздоровчих центрах. Проведений аналіз свідчить про необхідність формування у майбутніх фахівців з фізичної реабілітації стійкого усвідомлення того, що сучасні оздоровчі центри є закладами де вони мають здійснювати свою професійну профілактичну та оздоровчу діяльність. Система професійної підготовки фахівців з фізичної реабілітації потребує відчутної оптимізації, вдосконалення змісту навчання і зміни педагогічної парадигми, системного опрацювання і створення діючої моделі ефективного навчально-виховного процесу.

Погонцева О.В. Особенности подготовки будущих специалистов по физической реабилитации к работе в современных оздоровительных центрах. Определены особенности подготовки будущих специалистов по физической реабилитации в современных оздоровительных центрах. Проведенный анализ свидетельствует о необходимости формирования у будущих специалистов по физической реабилитации стойкого осознания того, что современные оздоровительные центры являются организациями, в которых они должны осуществлять свою профессиональную профилактическую и оздоровительную деятельность. Система профессиональной подготовки специалистов по физической реабилитации нуждается в ощутимой оптимизации, совершенствовании содержания обучения и изменения педагогической парадигмы, системной обработки и создание действующей модели эффективного учебно-воспитательного процесса.

Pogonceva O.V. Features of preparation of the future experts in physical rehabilitation for work in the modern improving centres. Features of preparation of the future experts on a physical rehabilitation at the modern improving centres are defined. The conducted analysis testifies to necessity of formation at the future experts on a physical rehabilitation of resistant comprehension of commitments of the centre. The modern improving centres are organizations in which they should realize the professional preventive and improving activity. The system of professional training of experts on a physical rehabilitation requires appreciable optimisation. Perfecting of the contents of training and change of a pedagogical paradigm. Systemic machining and making of the working model of efficient educational educational process.

Ключові слова:

підготовка, профілактична, оздоровча, професійна діяльність, майбутній фахівець, оздоровчий центр, сучасний, фізична реабілітація.

подготовка, профилактическая, оздоровительная, профессиональная деятельность, будущий специалист, оздоровительный центр, современный, физическая реабилитация.

preparation, preventive healthy, professional work, future expert, improving centre, modern, physical rehabilitation.

Вступ.

Серед основних завдань професійної підготовки на сучасному етапі розвитку освіти в Україні є формування особистості, яка може, свідомо, самостійно і творчо визначити мету своєї майбутньої професійної діяльності, здатна до саморегуляції, що забезпечить досягнення цієї мети. Як зазначає Л.В.Безкоровайна [1, с.12] «На нашу думку, що у майбутнього фахівця повинні бути сформовані професійна направленість (стійкий інтерес до педагогічної діяльності, прагнення оволодіти знаннями уміннями та навичками в навчальній та виховній роботі, формування необхідних для рис характеру), готовність до виконання майбутньої професійної діяльності, під час якої на високому професійному рівні вирішуються проблеми, що постають під час здійснення профілактичної та оздоровчої діяльності в оздоровчому центрі».

Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить про те, що показники професійної готовності необхідно пов'язувати з особистістю та діяльністю. Відповідно складовими професійної готовності визнаються такі аспекти: зміст потреб та мотивацій педагогічної діяльності, рівень знань про сутність професій; ступінь усвідомлення відповідальності за результати педагогічної діяльності; рівень мобілізації та активізації знань, умінь, навичок і професійно-значущих якостей особистості; якість соціальних установок на педагогічну діяльність, рівень стабільності професійних інтересів. К.Дурай-Новакова пов'язує професійну готовність з направленістю на професійну діяльність та стійкими установками на працю. При цьому готовність не є єдністю якостей та психічного стану особистості. вона вказує, що в структурі професійної

готовності визначають наступні компоненти: мотиваційний, пізнавально-оцінний, емоційно-вольовий, операційно-дієвий, мобілізаційний [3].

Л.П.Сущенко вказує, що „професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичної реабілітації це процес, який відображає науково й методично обгрунтовані заходи вищих навчальних закладів, спрямованих на формування протягом певного терміну навчання рівня професійної компетентності особистості, достатнього для проведення фізичної реабілітації різних верств населення регіону й успішної праці в лікувально-профілактичних закладах з урахуванням сучасних вимог ринку праці” [5, с. 277-278]. В.Кукса вважає, що підвищення якості підготовки спеціалістів оздоровчої сфери, розвиток національної, зорієнтованої на здоров'ятворчу підготовку спеціалістів, фізично-реабілітаційної освіти - головна передумова активізації інтелектуальних сил і професійних резервів нації, мобілізації психофізичних, духовно-людських і трудових ресурсів. Це розуміння ролі фізично-реабілітаційної освіти об'єктивно актуалізує проблему фундаментальної переорієнтації загальної філософії освіти, зміни оздоровчо-освітньої парадигми в цілому [4, с. 41]. Аналіз наукових досліджень, проведений Л.Б.Волошко, свідчить, що окремі аспекти професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації були предметом досліджень В.Г.Григоренко, В.О.Кукси, Ю.О.Ляного, О.Д.Міхеєнко, В.П.Мурзи, В.М.Мухіна, С.М.Лопова, Л.П.Сущенко та ін. [2, с. 42].

Умови, що висуває сучасне суспільство майбутнім фахівцям з фізичної реабілітації, які працюватимуть в оздоровчих центрах, потребує їх всебічної професійної підготовки. Проблема актуальна в останні роки, її розглядає багато вітчизняних і закордонних фахівців,

дослідників та науковців, які працюють у галузі теоретичної та практичної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до здійснення профілактичної та оздоровчої роботи в сучасних оздоровчих центрах.

Робота виконана у відповідності до плану НДР Запорізького національного університету.

Мета, завдання роботи, матеріал і методи.

Метою дослідження було з'ясування ставлення майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до сучасних оздоровчих центрів, як закладів де здійснюється їх професійна профілактична та оздоровча діяльність. *Основні завдання:* 1. Провести аналіз наукової літератури та інформації з мережі Інтернет окремих аспектів дослідження. 2. Провести анкетування студентів вищих навчальних закладів.

Результати дослідження.

Система професійної підготовки фахівців з фізичної реабілітації у зв'язку з провідними тенденціями в сучасній освітній сфері потребує відчутної оптимізації, вдосконалення змісту навчання і зміну педагогічної парадигми, системного опрацювання й створення діючої моделі ефективного навчально-виховного процесу підготовки висококваліфікованих фахівців у галузі фізичної реабілітації. Аналіз літератури з проблеми готовності показав, найбільш визнаними компонентами педагогічної діяльності та професійної готовності є наступні:

- 1) теоретичні та методичні знання;
- 2) професійні вміння;
- 3) психологічні якості особистості (властивості особистості, мотивація, тощо).

З метою з'ясування окремих аспектів ставлення майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до сучасних оздоровчих центрів, як закладів де здійснюється їх професійна профілактична та оздоровча діяльність було опитано 469 студентів вищих навчальних закладів, зокрема 116 студентів Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова (НПУ), 186 осіб Запорізького національного університету (ЗНУ), 58 осіб Класичного приватного університету (КПУ), Кримського факультету Запорізького національного університету 59 осіб (КФ ЗНУ), 50 студентів Луцького інституту розвитку людини Університету „Україна” (ЛІРОЛ).

Відповіді студентів на питання анкети „Чи маєте Ви ґрунтовні знання про специфіку діяльності фахівця з фізичної реабілітації у оздоровчих центрах?” (рис.1) розподілилися наступним чином: вважають, що мають ґрунтовні знання про специфіку діяльності фахівця з фізичної реабілітації у оздоровчих центрах 57,06% студентів; не мають цих знань 20,43% опитаних; важко відповісти на питання 22,52% респондентів. Відповідно вказали, що мають ґрунтовні знання про специфіку діяльності фахівця з фізичної реабілітації у оздоровчих центрах 22,41% студентів НПУ імені М.П.Драгоманова; 53,23% опитаних ЗНУ; 65,52% респондентів КПУ; 88,14% студентів КФ ЗНУ; 56% респондентів ЛІРОЛ „Україна”. Зазначили, що не мають ґрунтовних знань про специфіку діяльності фахівця з фізичної реабілітації у оздоровчих центрах 44,83% студентів НПУ імені М.П.Драгоманова; 25,27% опитаних ЗНУ; 10,34% респондентів КПУ; 1,69% студентів КФ ЗНУ; 20% опитаних ЛІРОЛ „Україна”. Важко

відповісти на питання 32,76% студентам НПУ імені М.П.Драгоманова; 21,51% студентам ЗНУ; 24,14% опитаних КПУ; 10,17% студентам КФ ЗНУ; 24% респондентів ЛІРОЛ „Україна”. Як свідчить проведений аналіз лише 57,06% респондентів мають ґрунтовні знання про специфіку професійної діяльності фахівця з фізичної реабілітації у оздоровчих центрах, що підтверджує необхідність здійснення професійної підготовки майбутнього фахівця з фізичної реабілітації до роботи в оздоровчих центрах відповідно сучасним вимогам суспільства та усвідомлення ними сучасних оздоровчих центрів, як закладів здійснення професійної профілактичної та оздоровчої діяльності майбутніми фахівцями з фізичної реабілітації.

Відповідаючи на питання анкети „Чи здатні Ви реалізувати на практиці обрану технологію відновлення здоров'я пацієнта в оздоровчих центрах і проаналізувати її ефективність?” (рис.2) студенти зазначили, що здатні реалізувати на практиці обрану технологію відновлення здоров'я пацієнта в оздоровчих центрах і проаналізувати її ефективність 43,56% студентів; не здатні цього зробити на практиці, працюючи в оздоровчому центрі 18,14% опитаних; важко відповісти на питання 38,29% студентів. Відповідно зазначили, що здатні реалізувати на практиці обрану технологію відновлення здоров'я пацієнта в оздоровчому центрі, проаналізувати її ефективність 26,72% студентів НПУ імені М.П.Драгоманова; 36,02% опитаних ЗНУ; 53,45% респондентів КПУ; 57,63% студентів КФ ЗНУ; 44% опитаних ЛІРОЛ „Україна”. Вказали, що не здатні цього самостійно зробити на практиці 31,03% студентів НПУ імені М.П.Драгоманова; 23,66% респондентів ЗНУ; 8,62% опитаних КПУ; 3,39% студентів КФ ЗНУ; 24% респондентів ЛІРОЛ „Україна”. Важко відповісти на питання 42,24% студентам НПУ імені М.П.Драгоманова; 40,32% опитаних ЗНУ; 37,93% респондентів КПУ; 38,98% студентів КФ ЗНУ; 32% респондентів ЛІРОЛ „Україна”. Результати аналізу відповідей студентів свідчать про недостатню підготовку майбутнього фахівця з фізичної реабілітації до самостійної практичної і аналітичної діяльності в оздоровчому центрі, що в умовах сьогодення є необхідною вимогою до здійснення професійної діяльності.

Результати анкетування при відповіді на питання анкети „Чи спрямовуєте Ви свої зусилля на власне самовдосконалення з метою самостійного пошуку елементів новизни в галузі фізичної реабілітації?” свідчать про те, що спрямовують свої зусилля на власне самовдосконалення з метою самостійного пошуку елементів новизни в галузі фізичної реабілітації 60,41% студентів; не спрямовують зусилля на власне самовдосконалення 22,26% студентів; важко відповісти на питання 17,33% респондентів. Відповідно спрямовують зусилля на власне самовдосконалення 43,97% студентів НПУ імені М.П.Драгоманова; 55,91% опитаних ЗНУ; 67,24% респондентів КПУ; 94,92% студентів КФ ЗНУ; 40% респондентів ЛІРОЛ „Україна”. Вказали, що не роблять цього 26,72% студентів НПУ імені М.П.Драгоманова; 23,66% опитаних ЗНУ; 25,86% респондентів КПУ; 5,08% студентів КФ ЗНУ; 30% опитаних ЛІРОЛ „Україна”. Важко відповісти на питання 29,31% студентам НПУ імені М.П.Драгоманова;

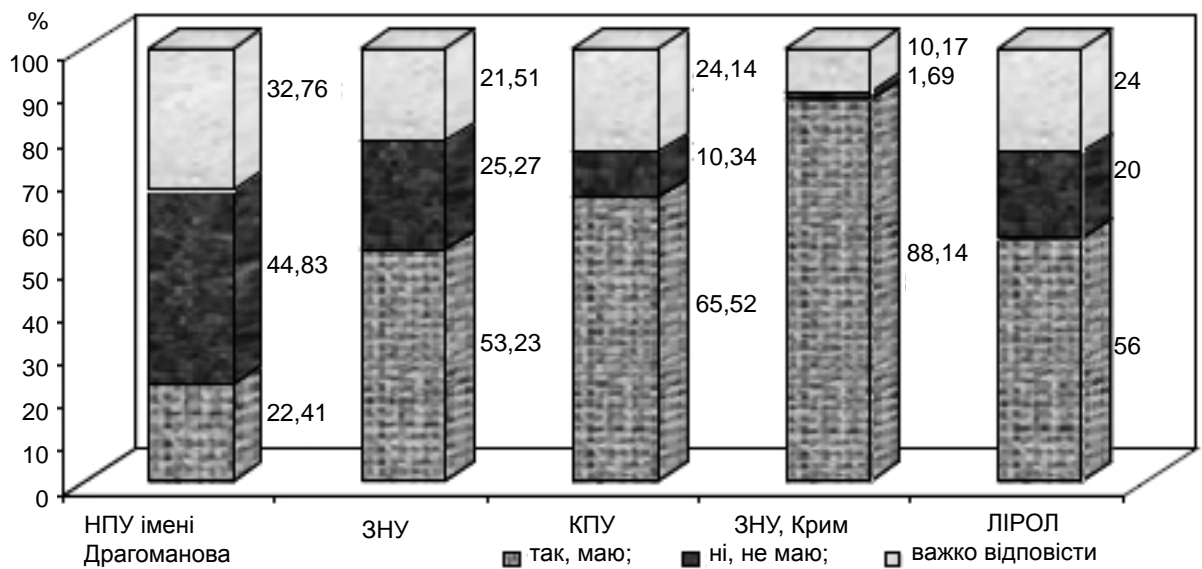

Рис. 1. Показник кількості студентів, опитаних щодо наявності ґрунтовних знань про специфіку діяльності фахівця з фізичної реабілітації у оздоровчих центрах (%)

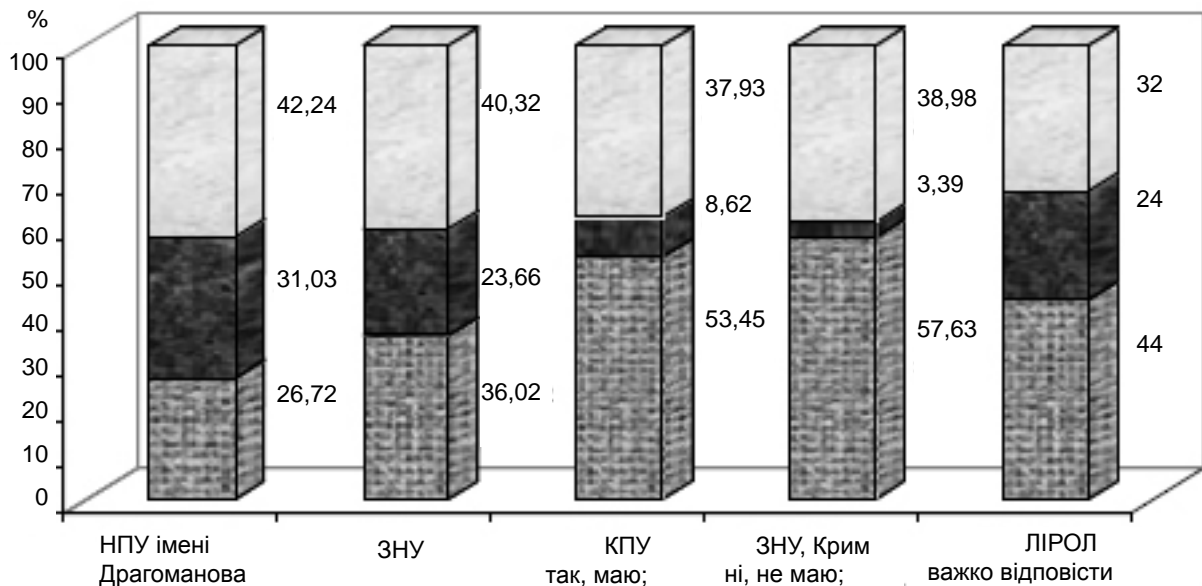

Рис. 2. Показник кількості студентів, опитаних щодо наявності вмінь реалізувати на практиці обрану технологію відновлення здоров'я пацієнта в оздоровчих центрах і проаналізувати її ефективність (%)

20,43% опитаним ЗНУ; 6,9% студентам КПУ; 30% реципієнтам ЛІРОЛ „Україна”.

Висновки.

Проведений аналіз свідчить про необхідність формування у майбутніх фахівців з фізичної реабілітації стійкого усвідомлення того, що сучасні оздоровчі центри є закладами де вони мають здійснювати свою професійну профілактичну та оздоровчу діяльність.

Система професійної підготовки фахівців з фізичної реабілітації потребує відчутної оптимізації, вдосконалення змісту навчання і зміни педагогічної парадигми, системного опрацювання і створення діючої моделі ефективного навчально-виховного процесу.

Перспектива подальших досліджень полягає в розробці комп'ютерної програми, яка дозволить здійснювати оцінювання рівнів сформованості готовності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до роботи в оздоровчих центрах; а також сприяти впровадженню сучасних інформаційних технологій у навчально-виховний процес у вищому навчальному закладі при

здійсненні професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації з урахуванням особливостей їх діяльності в сучасних оздоровчих центрах.

Література.

1. Безкоровайна Л. Визначення мотивації до управлінської діяльності студентів факультету фізичного виховання та спорту / Л.Безкоровайна // педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2006. - № 4. – С.12-14.
2. Волошко Л.Б. Організаційно-педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації в процесі медико-біологічної підготовки / Л.Б.Волошко // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2005. - № 24. – С.42-44.
3. Дурай-Новачова К.М. Формування професійної готовності студентів к педагогічній діяльності: Автореф. дис. ...д-ра пед. Наук / К.М.Дурай-Новачова. – М., 1983. – 32 с.
4. Кукса В. Переорієнтація професійної самосвідомості студента-фізреабілітолога / В.Кукса // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2002. - № 4. – С.40-47.
5. Сущенко Л.П. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту (теоретико-методологічний аспект): [монографія] / Л.П.Сущенко. – Запоріжжя: Запорізький державний університет, 2003. – 442 с.

Надійшла до редакції 24.09.2009р.
Погонцева Оксана Вадимівна
oksanochika@mail.ru